

SLOVENSKI NAROD.

Iznaj vsak dan, izvenredni pomenljivi in dovoli se pramomiti, ker vsa po pošti prejeman za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 80 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za raje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijaške volja snižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejeman za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četvrtinske pošte vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., če se tri ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uradništvo je v Ljubljani v Franc Kolomanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“.

[Opravništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolomanovej hiši.

O narodnem domu v Ljubljani.

Iz Notranjskega 13. dec. [Izv. dop.]

Novico, da je misel, postaviti v Ljubljani „Narodni dom“, zopet oživila, in na dnevni red narodnega delovanja prišla, radostno pozdravljamo. Velikih koristij, katere bi donesal „Narodni dom“ slovenske narodne ideje sploh, in posebej ljubljanskim narodnim društvom, katera bi gotovo prešini nov, dobrodejen duh, nij potreba opisovati, o tem nikdo ne dvomi. Omeniti hočem le, kako prijetno bi bilo rodoljubom iz dežele, kateri ho dijo v Ljubljano, ako bi tam središče imeli, kjer bi se vsi ljubljanski narodnjaki shajali. Koliko lažje bi bilo mejsobno izpoznavanje, izpodbujanje in občevanje nego zdaj, ko mora človek od krčme do krčme romati in iskati, ako hoče priti mej narodne prijatelje in znanke!

Mi spadamo mej tiste rodoljube, kateri mislijo, da bi se dalo nameravano delo dostojno izvršiti, da si pripoznamo, da bi stvar ne šla lahko, da treba resno in vztrajno delati. Naj uže odbor, kateri bo stvar v roko vzel, glede potrebnih denarnih pripomočkov ukrene katerokoli pot, poišče naj si po vseh krajih Slovenije zaupnih mož, kateri ga bodo krepko in neutrudljivo podpirali. Dobro bi tudi bilo, pred končnim sklepom na ta način po celem Sloveniji rekognoscirati, koliko hitre in gotove pomoči bi se bilo nadejati. Vsakako je pa naša želja, da bi se na novo sproženo vprašanje zopet ne odložilo.

Slovan Filipović.

Ko je bil fcm. Filipović predlagan v glavnih mestih Zagrebu, Ljubljani in Pragi za

častnega meščana, veljalo je to predlaganje prvič Avstrijcu drugič po tuji Slovanu, Hrvat Filipoviću. Ko je Filipović v Bosni slavno opravivši vse svoje vojaško delo, rajši odložil civilno upravljanje in organizovanje nego da bi bil nek pogoj izpolnjeval, čuli smo zopet, da se je Slovan Hrvat v Filipoviću protitemu protivil, kar se je nudilo mu, da bi Magjari preveč ne upili. Veseli nas jako, da se je v poslednjih dneh ta slavni general sam in prav odkrito pokazal zvestega Slovana, namreč pri svojem dohodu na Dunaj.

Ko je namreč Filipović na Dunaj prišel 13. t. m. pozdravili so ga mej družimi tudi hrvatski študentje. Društvo hrvatskih dijakov „Velebit“ pričakovalo je Filipovića na kolodvoru in predalo mu lovor-venec, a jeden član pozdravi ga tako-le:

„Pobjedonosni osloboditelju Bosne i Hercegovine! Pouzdano motrila je monarkija prelaz vojske, jer na čelu vojske stajao je prokušani vojvoda. Surova se sila opre. Tvoja junakinja sablja bljesnu, svetlo slobode zasjaj. Ime ti posta svjetskim. Monarkija se ponosi tvojimi vrlinami. Najiskreniju radost, najveći ponos goji Hrvatska, veseli se pobedonosnomu generalu, ponosi se slavnim hrvatskim sinom. Najdubljim počitanjem podastire ti „Velebit“, izražujući čuvstva harnosti ciele domovine, lovor-vienac.“

A baron Filipović odgovori: „Iznenadjen što sam u srcu carevine pozdravljen milozvučnim glasom materinskim, uvjeravam vas hrvatska braćo, časa toga zaboraviti neću. Bosna nekoč ponosna, sada tužna, prirodom bogata, postat će pod dvorlom i vašim trudom biserom carevine, a slavnom kao naša mala otačbina.“

Kadar bodemo avstrijski Slovanje imeli

kaj več tacih zmagovalnih slovanskih generalov, ki bodo enako oveseljeni, kadar bodo slišali „v srci cesarstva milodoneči glas materinskega jezika“, kakor je bil Filipović obradovan pozdrava v svojem narodnem jeziku, potem bomo tudi mi avstrijski Slovanje ves drug položaj v tej monarhiji zavzimali. Hvala Bogu, da se narodna ideja v vse stanove tako močno širi, in da imajo slovanski sinovi tudi dovolj talenta za vse stroke, da se tak čas vedno bolj bliža.

Dobro je oni dan opazil hrvatski list, da nam Slovanom nikakor ne škoduje za našo avstrijsko bodočnost, ako se tako (pri dvoru, v vojski in drugod) vpliven mož, kakor je zdaj postal ta zmagovalni general Filipović, začasno umakne magjarskemu in nemškutarskemu navideznemu političnemu javnemu mišljenju. Tega on sam ne bode pozabil in bode postal prusijanskemu nemškovalstvu in ustavoverstvu nevaren protivnik. Denes pa lahko pristavimo: dozda nij nobeden prvi general naše avstrijske vojske tako odločno naglasil ljubezni do svojega materinega slovanskega jezika, kakor fcm. Filipović, ta od cesarja najbolj odlikovani vojak. Mi to s tem večjim zadovoljstvom bilježimo, ker dozda je pri nas vsak kakšen koli nemškutarski špicelj in vsak renegatski kruhoborec imel pravico, vsacega iz nas kot „državi nevarnega“ in preganjanja vrednega denuncirati, če je le kazal kaj ljubezni do materinega si slovenskega jezika. Bode uže še tudi tacih časov konec!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 16. decembra.

Cesar je Filipovića povabil telegrafčno, naj pride v Pešto, in naj ostane v cesarjevem

Listek.

Karanfilj s pesnikovega groba.

Spisal A. Šenoa, prevel Janez Naglič.
(Konec.)

Celo društvo na moj francoski odgovor strahovito zažari, posebno prvi birokratič, katerega sem bil malo mrko pogledal. Potem so začeli nemški govoriti, ker jim francoščina tako ne bi bila koristila. Zato sva tudi midva živeje hrvatski govorila, a jaz sem navlašč vpletal v razgovor nerazumljive besede, kakor „divaniti“, „furuna“, „čuprija“, „peškir“, „kursun“ in cele litanije turških fraz, katerih ponemčena Slovenka se ve da nij mogla razumeti.

Ljutomersko vino ogreje nama srce in glavo. Birokratiči primaknili so se bliže k nama. Začeli smo najprej diplomatično, a pozneje tudi živeje občiti. Ženske so začele iz

praševati o Hrvatskeji, ki je baje tako blizu Turške, a ko je veselje do vrhunca priklopelo, zapojeva jaz in Albert „Miruj, miruj srce moje!“, a mlajša birokratica zapoje na najino veliko čudo jako skladnim glasom „Luna sije, kladvo bije!“ Po dolgeji, jako živahnej debati, v katereji so mladi birokratiči dobili mnogo moralnih udarcev, priznalo je celo birokratsko društvo, da so tudi oni Slovenci. Quod erat demonstrandum.

Po tem se ve da nij čudo, da sva, poslovivši se od svojih najnovejših znancev, vsele volje hitela proti Kranju. Mislil sem, da so mi narasla krila. Bila sva vesela, izvenredno vesela. Radovala sva se, da sva štiri duše „in partibus infidelium“ povrnila rodu slavnjanskemu. Vse to je bila se ve da iluzija, kajti hladno govoreč, bila sva osvojila neprijateljevo tvrdnjavo samo za četrt ure. Mesec se je uže bil vzdignil nad gore, ko prideva blizu Kranja. Ko opazim o večernem nebu črte starega zvo-

nika, spopade me nekaj za srce. Zda se je imelo odločiti, na katero stran bode pala kocka, koga da ljubi Neža. Verujte mi, bilo mi je težko pri srcu. Iz mraka zaleskečejo se razsvetljena okna. Okolo naju črna gora. Niže je šumel potok, v katerem se je ogledaval blede mesec. Vstaviva se. Poljubiva se, ter zapojeva „Luna sije, kladvo bije“. Prideva v mesto, do „stare pošte“. Vhod pred hišnimi vrati je bil razsvetljen. Pred vhom klečala je jokaje vsa družina. Kaj je to? Strmela sva, pokleknila. Po stopnicah dol pride župnik v belej srajčici, noseč rešnje telo, a poleg njega deček s svetiljko. Groza me je spopadala.

— „Kaj je? Kdo je?“ vprašam poleg mene klečečo služkinjo.

— „Neža,“ odgovori solzna dekle, „zlo je, jako zlo. Nij pomoči“. V glavi se mi zavrti. Na stopnicah se prikaže gospodarica. Briše si solze, zamahne z roko, ter zajeca:

gradu peštanskem. Fcm. Filipović je uže v soboto tja odšel.

Tudi **hrvatsko** mesto Samobor je 14. t. m. izbralo Filipovića za častnega meščana.

Cesarjevič **Rudolf** je bil 14. t. m. uže v gledališki praškem, kjer ga je občinstvo navdušeno pozdravilo, torej mu rana nij nevarna.

V **ogerskej** delegaciji je grof Appony vnanjo politiko Andrassyjevo ostro kritiziral, Andrassy mu je odgovarjal, a delegacija je nazadnje sprejela z veliko večino nasvet, naj se vladi 20 milijonov dovoli za bosenske stroške.

Vnanje države.

V **Carigradu** so bili 13. t. m. zopet nemiri. Družali so hodile po ulicah z zastavami, na katerih je bilo zapisano: „Mi hočemo kruha.“ Vojaki v kasarnah so pripravljeni. Posamezni pretepi z vojniki so se godili.

„Pol. Corr.“ javlja, da se ima skleniti nova pogodba Turčije z Anglijo, vsled katere bode poslednja še večjo oblast v nekaterih turških krajih imela. — Dogovori Turčije z Rusijo zaradi končnega mira so za zdaj pretrgani.

Angleška vlada izdala je še jedno plavo knjigo, v kateri se tudi nahaja jedna depeša lord Lyttona o afganskem vprašanju; v tej depeši poroča lord Lytton o prihodu ruskega poslanstva v Kabul dne 22. julija, in da je to poslanstvo emiru ponudilo prijateljsko zvezo z Rusijo, ter je hotelo, da bi se emir odpovedal zvezi z Angleško. Jedna depeša lord Loftusa na markiz Salisburyja dne 27. septembra pa poroča, kako sta se knez Gorčakov in lord Loftus snidila v Baden-Badenu. Gorčakov je dejal, da poslanje generala Stoljetova v Kabul zgodilo se je le iz uljudnosti, in je začasno. Nadalje je dejal Gorčakov, da ruski car vlada kot neodvisen vladar nad 80 milijoni prebivalcev, na kar mu je Loftus odgovoril, da ima angleška kraljica 200 milijonov poddanikov. Gorčakov je na to odgovoril, da so ti poddaniki raztreseni, a da Rusija je celokupna. Na opomenico Loftusovo, da so se s poslanstvom v Kabul ruske obljube prelomile, ponavljal je Gorčakov, da je poslanstvo le začasno, da se je poslalo le iz ljudnosti, in da Rusija ne misli se v Afganistanu vmešavati, ali pa, ako bode vojna se pričela, podpirati emira z denarjem in orožjem.

Italijanski kralj je ostavko Cairolijevo sprejel in Depretisu naročil, naj novo ministerstvo sestavi.

Iz **Rima** poroča telegram: „Osservatore romano“ in „Voce della verità“ javljata oficijozno, da so se katoliki v Italiji močno razveselili novice o predlogu pruskih poslancev centruma v berlinskej zbornici, ozirajočega se na duhovenske rede. Misli se namreč, da ta predlog ne bode škodoval obravnavanjem mej papežem in Nemčijo, ampak bo približevanje

še bolj olajšal. Računa se pri tem na dobro mišljenje cesarja Vilhelmovo in politično bistrost Bismarkovo, ki bo gotovo sredstva našel, s katerimi bode papežu vstregel. . . . Nemški konservativni listi pa so menj zaupljivi v tem oziru.

V **francoskem** senatu je 14. t. m. interpeliral Gontaut Biron o izvršitvi berlinskega dogovora. Minister Waddington reče, da mir je odvisen od tega, ali se ta dogovor izvrši ali ne; Francija da je interese Grške podpirala, ker je to njena stara (tradicionalna) politika. Sicer nij Francija nikjer nič vezana in bode ostala prosta, kakor je iz kongresa prišla.

Dopisi.

Iz Notranjskega 13. dec. [Izv. dop.] Ondan je šlo iz Pivke in bistrškega okraja mnogo voznikov v Bosno; bati se je, da se jim pri takem vremenu, kakoršno je te dni, ne bo dobro godilo.

Dovolite mi, da o Bistričanih še nekaj družega, za narodno stvar bolj važnega izpregovorim. L. 1864 praznoval se je rojstveni dan bistrške čitalnice. Svečanost bila je sijajna. Navdušenost stotin zbranih Slovencev dajala je veselo upanje, da bo novorojeno društvo lepo se razcvitalo, ter živelo v zabavo in korist domačincem, v izgled in spodbujanje drugim krajem naše slovenske domovine, in slabo bil bi prošel, kdor bi bil hotel takrat trditi, da to krepko dete ne bo včakalo starosti. In vendar! Na videz zunaj zdravo dete imelo je hudo notranjo bolezen, katerega je spravila v grob. Bistrška čitalnica je uže več let mej mrtvimi. Kaj je temu krivo? Nekoliko nemarnost, največ pa nesloga. V Bistrici bi se lahko vzdrževalo društvo, lože nego marsikje; lahko bi se gojilo društveno življenje in pošteno petje, lahko bi se napravljale veselice in zabave, lahko bi se igrale gledališčne igre, lahko bi se v zimskem času o tem ali onem predavalo, po leti pa osnovali prijetni izleti, ne bi manjkalo udov, delavne moči bi se pridobile s primerno majhnim trudom, ne manjka radodarnih rok — to so Bistričanje uže večkrat dokazali, — manjka le sloge. Bistričani so vam v tem oziru čudni ljudje. Ponosni so na svoj domač kraj, kot Angleži na svojo domovino, in to je do neke mere lepo, a ponosni so tudi vsak na svojo osebo, in to nij lepo, to je napredku in društvenemu razvitku škodljivo. Vsak hoče imeti povsod odločilno besedo. Če sam ne zna

ali neče delati, pa tudi družemu delati ne pusti. Kar jeden hoče, drugi neče; kar jeden želi, temu drugi nasprotuje, ne zavoljo stvari temuž zavoljo osebe, katere je stvar sprožila. Stvar pripozna za dobro, a nij mu prav, da se je ravno ta te stvari poprijel. Častnik hoče biti vsak, prost vojak nobeden.

Svetovati je takim ljudem težko. Ako jim svetuje kaj duhovnik, zavrnejo ga: „Duhovnik naj skrbi za svoje cerkvene reči, v naše zadeve naj se ne vtiče“; — ako jim reče kaj uradnik, odgovarjajo: „Uradnik nas ne bo komandiral, mi smo neodvisni „nurgarji“; — hoče zdravnik kaj izvršiti, čulejo se glasovi: „Ta nij domačin, ta je Čeh, mi se ne bomo ravnali po njem, on naj se po nas“; — ako izpregovori učitelj podučno besedo, odrežejo se: „Učitelj naj uči otroke, ne nas.“ Naj bode dovolj te karakteristike.

Namen teh vrstic je, opozoriti Bistričane na napačni osobni ponos, na napačno njih misel o domačinstvu, privedi jih do razmišljanja, dogovarjanja in izpoznavanja, da je le s složnim postopanjem, in ako se v prvi vrsti gleda na stvar — ne na osebo, — kaj vspešnega doseči mogoče. Dopisnika bi jako veselilo, ako bi se hoteli Bistričani dogovoriti, združeni obuditi čitalnico, ali osnovati kako drugo podobno, življenja zmožno društvo, za katero imajo vse faktorje, ter tako dejansko dokazati, da jih je preostro sodil.

Iz Gradca 13. dec. [Izv. dopis.] Namenil sem se bil samo nekoliko poročati o Preširnovi slavnosti, ki jo je bilo napravilo 7. t. m. društvo slovenskih dijakov „Triglav“ v zvezi s „slovanskim pevskim društvom višjih šol“. — A izpregovoriti mi je prej še o svečanosti, osnovane na čast otca slovenskega velečestitega g. dr. J. Bleiweisa, o priliki njegove sedemdesetletnice, ker se o tej stvari doslej še nihče nij oglasil. — Tudi pri tej svečanosti, ki smo jo pa, sluteč jednake zapreke, kot so se bratskemu društvu „Sloveniji“ na Dunaji stavile, osnovali pod imenom „graški Slovenci“, sodelovalo je „slovansko pevsko društvo“; za obakratno prijazno sodelovanje izrekam mu javno v društva imenu toplo zahvalo! Pevske točke vršile so se gladko, sosebeno dopala se je improvizirana „Luna sije“ in pa „Kitica narodnih pesni“ od ranjcega Kocijančiča. Slavnostni govor g. Požarja sprejel se je z občno pohvalo in pripoznanjem, kajti bil je obširno in podrobno osno-

— „Izdahnila je! Molite za njeno dušo!“

Poletim k gospodinjji.

— „Za božjo voljo, gospa, kaj je to? Kaj je to?“

Žena prekriža roki, spusti glavo, ter je cajoč odgovori:

— „Prepozno ste prišli. Pozdravlja vas. Umrta je. Bože moj! Bože moj! Mati božja! Zakaj si nam jo vzela? Kaj smo zakrivali? Bila je svatba pri sosedovih. Tudi Neža je bila tam. Bila je družica. Ona vroča, noč hladna. Prehladila se je. Spopala jo je vročica. Zdaj je mrtva — mrtva.“

Da, mrtva. Mej šestimi svečami ležala je na odru pod belim vencem Neža. Bila je blede, kakor je pač smrt. Ali dozdevalo se mi je, da se je smešila, mlo smešila — kakor vila — kakor zvezda. Jaz in Albert sva jokala, kakor detca.

— „Albert,“ rečem, „zdaj je sodba izrečena; ni jaz, ni ti, kocka je pala v grob.“

Še jedenkrat pogledam to mlo lice, te

žarke ustne, katere so me poljubile, potem se je zaklopila mrtvaška truga. Bože moj, ali je ta narava grabežljiva zver! Milo zapoje zvon. Spremili smo jo na pokopališče po onem potu, kjer naju je ona vesela vodila na Preširnov grob. Ne daleč od pesnika smo jo pokopali. Bilo je, ko da so Preširnov rožice spustile glavice, ko da se je nagnil karanfilj, ko da vijolice v travici plakajo, bilo je, ko da se je zatemnelo nad nami modro nebo. Družega dne sva zapustila Kranj. Pri slovesu stisne mi gospodarica roko, ter reče:

— „Preširnov poezije obdržite. Neža mi je rekla, naj jih vam dam. Čuvajte jih. Z Bogom, srečno!“

Obiskala sva še jedenkrat novi grob. Da bi bila vsaj jedna rožica cvetela na njem, ali nič kakor zemlja, trda zemlja!

Odšla sva. Jaz sem pozabil Schillerja, ter odnesel Preširnov pesni, a v njih ta jadni, ta tužni karanfilj.

Pretekla so leta in leta. Bože moj! kako se je od tedaj premenil svet. Koliko tuge je prestalo moje srce. Kdo bi jo preštel? Ali čuvam še Preširnov pesni, in suhi cvet z njegovega groba. Vse se spremeni. Ali nijsva se premenila midva, jaz Hrvat, Albert Slovenec, oba sva ostala zvesta Slavjanstvu. Jaz sem šel mej pesnike, on brani narod s prozo. Dolgo, dolgo je uže, kar se nijsva videla, ali srce nama bije jednako, ko tedaj o mesečini pod utico, ko tedaj na pesnikovem grobu, ko tedaj pri slapu Savice. A rože tam v gorenjskem kraju, ako cvetite na Nežinem grobu, pripognite glavice v tihej nočnej dobi, pošepetajte devici, ki pod vami drema: še je živ Hrvat, katerega si poljubila, še blagoslavlja tvoj spomin, ker si ga povratila Slavjanstvu, še čuva kakor svet spomin Preširnov pesni, a mej njimi drema leta in leta, mej njimi dremal še bo dolgo, dolgo karanfilj s pesnikovega groba!

van in izpeljan. Razen dijakov udeležilo se je bilo slavnosti tudi nekaj drugih odličnih Slovencev, bivajočih tukaj, na pr.: dr. B. Ipavec in dr. Gr. Krek, ki je predsedoval potem „tistem večeru“ — ali naj ga imenujem li „glasni večer,“ kajti govorilo se je mnogo in napivalo — nazdravljalo sosebno slavnemu jubilaru, kojemu na čast se je bila veselica napravila. Glasno so odmevali po dvorani navdušeni klici: „Bog ga živi še mnoga leta! Živel na proslavo Slovenstva!“ In reči smem, da so iz srca odmevala vsakemu ta voščila. V obče bil je to jako vesel večer; polni blagega navdušenja za sveto domačo reč smo ga praznovali — hvala pak slednjič tudi glavnemu faktorju osnovalnega komiteja gospodu Len dovšku, ki se je pri tej priložnosti izkazal vstrajnega podjetnika.

Lepo proslavljalo je slovensko dijaštvo prvaka na našem političnem polju — a lepo obhajalo tudi spomin na duševnega našega prvaka in velikana, pesnika Preširna. Vsako slovensko srce navduševati se mora, in se tudi navdušuje za domačo stvar — in njene zastopnike — osobito pa mladina. — In to je pokazalo graško slovensko dijaštvo zopet o tej priliki. V obitem številu zbrali so se slovenski dijaki 7. decembra, da praznujejo spomin na svojega prvega pesnika. Mnogo je došlo članov bratskega akad. društva „Hrvatske“, in bratsko društvo „Srbadija“ udeležila se je slavnosti polnobrajno. Razen dijakov došlo je mnogo povabljenih gostov, družin — mej temi odličnih mož in narodnjakov. — Predsednik društva „Triglava“ g. Brunet pozdravi v kratkem nagovoru došle goste in društvenike. — Vršitev programa se prične: Hajdrihova kompozicija pesni Virkove: „Slava Slovencev“ pela se je s krepkim navdušenjem. Na to nastopi g. Zbašnik, in nam v jedrnatem govoru nariše jasnimi potezami pesnika našega duševno življenje, kaže pomembo njegovo v našem slovu — kaže vodilne ideje njegove, katere naj bodo tudi nam vodilo.

Tretja točka programa pripadala je zopet pomagajočemu slov. pevskega društvu. Bila je to nova kompozicija g. dr. B. Ipavica besed Baptistovih „Narodu“. — Zares lepa pesen — mila pesen, — rekel bi: „narodna elegija“. Petje bilo je milo. Ko so utihnili glasovi zadnjega akorda, zagrmelo je navdušeno klicanje g. skladatelja, ki nas je bil prijazno počastil tudi ta večer s svojo navzočnostjo. — Deklamacije vršile so se gladko; in tudi sledeče pevske točke, kakor i citranje — vse je bilo dosledno, kar je priznavalo tudi občinstvo s svojo glasno pohvalo. Pesni „Danici“ od G. Ipavica in „Domovina“ od Dürererja morali sta se ponavljati vsled živahnega ploskanja, ki nij hotelo prej jenjati.

Po izvršitvi programa pričela se je prosta zabava — kakor je pri takih prilikah uže običajno — razgovarjalo se je, pelo, govorilo, igralo, napitnice in zdravice so se vrstile druga za drugo; pri vsem tem pa nas je združeval blag spomin pesnika našega. — Lepo so se bili izkazali slovenski dijaki o tej priliki, pokazali so, da i na tujem nije jim srcu za sveto domačo stvar — — — želim še, da se večkrat jednako pokažejo!

Slednjič omeniti mi je še onih, ki so slavili Preširna z nami vred v duhu, v duhu udeležili se slavnosti, ko jim nij bilo mogoče osobno navzočim biti. Dopolnili so nam namreč telegram: ljubljanski osmošolci, bratsko društvo „Slovenija“ na Dunaji, in nekdo „ue-

imenovani“ iz Ljubljane, ter so tako pokazali svoje somišljenje; — hvala jim, ker so se tako prijazno spominjali pesnikovih čestilcev, spominjali se pesnika!

Iz Krškega 12. decembra. Ravnateljstvo naše trirazredne meščanske šole v Krškem je razposlalo po okolici sledečo okrožnico v slovenskem in nemškem jeziku: „Kakor utegne Vam uže znano biti, otvorila se je 7. oktobra 1878 (s 1. razredom) trirazredna meščanska šola v Krškem, ki je prva te vrste na Kranjskem.

Več narodov in dežel na Avstrijskem, zlasti napredni stanovalci slovanske in nemške narodnosti na Češkem in Moravskem, potem Nemci v dolini in gorenji Avstriji in na Štajerskem, ter Hrvati v civilni Hrvatski in Krajini imajo uže nekaj let več učilnic te vrste, od katerih jih je nekoliko nastalo na ta način, da so se prejšnje (nesamo stalne) nižje realke prestrojile v meščanske šole, nekoliko jih je pa novo šolsko postavo dajalstvo na željo in pomočjo občin in okrajev ustanovilo. V zadevi teh šol so imele nove šolske postave to pred oči, da so splošne ljudske (narodne) šole namenjene le splošni omiki mladega ljudstva, one omiki namreč, katero naj bi imel slehern državljan, slehern kmet, slehern rokodelc, delavec in dninar, in tudi slehern hlapec, pastir in sleherna dekla. Poleg te splošne omike in izreje — taka je želja novih šolskih postav — naj se pa ponudi mladini v nekaterih krajih (kranjske deželne šolske postave pravijo, naj bi vsak okraj imel eno meščansko šolo) prilika, da se v znanih in urnostih, za praktično življenje potrebnih, še nekoliko boljše izuči, nego je to mogoče v občini ljudski učilnici. V tej poslednji je namreč v obstoječih dostikrat neugodnih okoliščinah zmožnemu marljivemu učitelju mogoče le to doseči, da sposobne in šolo marljivo obiskajoče otroke v elementih (temeljnih) vsega znanja (v čitanji, pisanji in računstvu), ter v tako zvanih realističnih predmetih (v zemljepisu z zgodovino, ter v prirodznanstvu) toliko izuri, da se jim kasneje vsakršnega izobraženja odrekati ne more, kajti znajo prilično čitati, pisati in računati, ter imajo v obče nekoliko pravih pojmov o svetских dogodjajih, o naravi in o dr. Ali navadno ne moreš in ne smeš zahtevati od slehernega človeka, ki ti je samo občno ljudsko šolo z dobrim vspehom izvršil, da bi ti kako kujigo popularno-znanstvenega obsega dobro umeval, ali da bi samostojno prilično pravilno pisal pisma vsakdanjega življenja, ali da bi ti vse račune v trgovskih opravkih brez težav prav izvrševal. Človek z omiko ljudske šole utegne navadno — ako je tudi moralčno in krščansko izrejen — postati le dober kmet, dober rokodelc, dober in pošten delavec in dr. Ako si pa želimo izuriti prav razumne kmetovalce, napredajoče domače rokodelske mojstre, spekulativne domače trgovce, in sploh nekakov omikan srednji stan, zaveden meščanski stan, rojen in izrejen na domačih tleh, in ako hočemo povzdigniti domačo obrtnijo — tedaj moramo mladino naučiti še več, nego je to v splošni ljudski šoli mogoče.

(Konec prih.)

Domače stvari.

— (Naši vojaki) domačega polka Kuhnovega, okolo 570 jih, ki so bili vrnivši se iz Bosne pred odhodom na dom v Ljubljani zadnjo soboto od našega meščanstva pogosteni,

pač ne bodo tega večera nikoli pozabili. Tako časteni fantje niso še bili, kakor so sami rekli. Ob sedmih zvečer je šla mestna godba po nje v kolizej in jih z vsemi društvi („Sokol“, požarna straža, veterani, študentje in dr.) spremlila z baklami do starega strelišča. Na tem potu, čez dunajsko cesto, slonove ulice, Marijin trg, špitalske ulice in glavni trg so bile vse hiše razsvitljene in gromoviti „živio“-klici so se razlegali in iz vojakov — skozi in skozi zavednih Slovencev — odmevali. Na strelišči je bila v krasno dekoriranih prostorih večerja. Tam sta vojake oficijalno kratko pozdravila g. deželni načelnik Kalina in župan Laschan, oba nemško. Potem so se pa začeli neoficijalni pozdravi in ogovori, govorili so gg. Klun, Poklukar, Potočnik. V lepej slovenščini je v imenu vojakov odgovarjal podčastnik Mulej, nazdravljaje ljubljanskim meščanom. Pevci ljubljanske čitalnice so peli same slovenske narodne budnice. Vojaki so bili veseli, navdušeni. Cel večer je imel vseskozi naroden značaj in je kazal našim oficijalnim „višjim“, da slovenski značaj naše dežele in našega naroda se ne da več z nobenim nemškim ogovorom zakr ti in zaprečiti, temuč da povsod izbruhne in vse prevlada ob svoji elementarnej moči.

— (Obleka ubogim šolskim otrokom.) V nedeljo dopoldne je razdelil odbor ljubljanskih dam 80 ubožnim šolskim otrokom 40 dečkom in 40 deklicam zimsko obleko. Vsak otrok je dobil novo obleko od glave do nog in za nameček še ene štruco. Razen blazih gospij, ki so se za to delo trudile, nabirale darove, urezovale in pripravljale obleko itd. bilo je pri ginljivem prizoru navzočnega tudi družega občinstva mej tem tudi deželni načelnik gosp. Kalina in deželni glavar Kaltenecker. Otroke sta ogovorila in jih k hvaležnosti in pridnosti izpodbujala ravnatelj Praprotnik in katehet Kržič. — Ker stroški za napravo tolike obleke niso iz prej nabranega in obljubljenega še vsi pokriti, bila je zvečer v čitalnični restavraciji za to korist napovedana veselica s petjem in tombolo. Vsled slabega vremena — sneg je v nedeljo popoldne in zvečer pri nas debelo zapadel — nij bilo toliko občinstva prišlo, kakor bi bilo sicer. Vendar je pri tomboli in pri vstopu došlo 78 gold. v rečeni dobri namen. O „petji“ pri začetku „veselice“ bi se dalo kaj reči, a rajši smo tihi!

— (Ljubljanska kazina) je imela v nedeljo občni zbor. V odbor so voljeni gospodje Bamberg, Vesteneck, Gariboldi, A. Loger, Malitsch, F. Mühleisen, dr. Suppantšitsch in Leo Suppantšitsch, baje da s tem pogojem, da mora novi odbor krčmarja preskrbeti kakor koli more, ker zdaj kazinarji niti krčme nimajo.

— (V Š. Jarneji) je izvoljen za župana Janez Lušina, za svetovalca pa Josip Zagorec in France Bambič.

— (Iz svatovščine domov gredoč) je v vodo padel in vtonil J. Tušar iz Stare vasi bri Žireh.

— (Ustanovljenje italijanske pravne akademije v Trstu in Slovenci.) Vsako leto se tržaški zbor peča s to zadevo, ter zahteva od vlade, naj za avstrijske Lahe ustanovi v Trstu pravno akademijo v italijanskem jeziku. Ker pa nij vlada na to do zdaj nič odgovorila, predlagal je tržaški razpuščen deželni odbor, naj ga zbor pooblasti, da terja od vlade odgovora na prejšnje sklepe, kar se

je tudi brez razprave sprejelo. — Mi Slovenci — pravi „Ed.“ — dobro želimo vsem narodom enake pravice, zato v principu nismo nasprotni temu, da se Lahom dajo laške učilnice; ker kar sebi želimo, tudi drugim voščimo, in to so pokazali slovenski zastopniki v tržaškem zboru s tem, da niso temu predlogu ugovarjali. Toda bojimo se, da ne bi taka akademija postala lahonskega rogoviljenja ognjišče in da ne bi razširjala laški živeli v škodo slovenskemu narodu in avstrijske državi po slovan-skem Primorju. Zato bi po naših mislih bilo bolje, da se taka italijanska akademija usta-novi v čisto laški deželi, to je v laških Ti-roljih, ne pa v mestu z mešanim prebivalstvom. Take akademije v slovanskem jeziku, v Ljubljani, bi pa mi še bolj živo potrebovali nego Lahi, ker nas je veliko več. Pa še ene na-rodne gimnazije, ali realke nemamo v vsej Sloveniji, v Trstu pa še ene glavne šole ne!

— („Požigalčeva hči.“) Znana češka Tylova igra, ki se je na slovenskem odru predstavljala, bode se spravila v g. Kocélje vej nemške prestavi v četrtek 19. t. m. na nemški oder. G. Kocélj bode igral nalogo Vrabca.

Poslano.

Gosp. Vojteh Valenta!

V začasni odgovor na vaš nedeljski listek „Slovenskega Naroda“ 15. t. m. bo menda principijalno veljalo to: da narodna pesen v takej podobi, kakor pri Preširnovi slavnosti „Naprej“ nikakor ne spada v koncert.

Tega mnenja bo večina udeležiteljev letošnje Preširnovi slavnosti; tega prepričan je Vaš znanec-prijatelj.

Dunajska borza 16 decembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	61	gl.	50	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	62	„	70	„
Zlata renta . . .	72	„	55	„
1860 drž. posojilo . . .	113	„	—	„
Akcije narodne banke . . .	783	„	—	„
Kreditne akcije . . .	229	„	75	„
London . . .	116	„	—	„
Napol . . .	9	„	34	„
C. kr. cekini . . .	5	„	57	„
Srebro . . .	100	„	—	„
Državne marke . . .	57	„	70	„

Razpis služeb.

Pri glavnem zastopu banke „SLAVIJE“ v Ljubljani izprazniti se tekom me-seca januarja 1879 službi

korespondenta in praktikanta.

Prosilci za prvo službo, s katero je zvezana letna plača 600 gold., morajo dokazati, da so do- vršili vsaj šest gimnazijskih razredov, da je njihovo dozdajanje življenje neomadeževano, ter da so popol- nem zmožni slovenskega pismenega jezika. Oni pro- silci, ki dokažejo zmožnost še kacega drugega slo- venskega jezika, imajo prednost.

Prosilci za drugo službo, s katero je do po- polnega izurjenja v vseh zavarovalnih zadevah zve- zana mesečna nagrada 20 gold., morajo isto tako dokazati popolno znanje slovenskega jezika, in da so dovršili z dobrim uspehom 4 gimnazijske razrede ali pa trgovinsko šolo. Prosilci z lepo pisavo imajo prednost.

Ponudbe naj se pošiljajo

do 1. januarja 1879

podpisanemu.

Ivan Hribar,

(421) glavni zastopnik banke „Slavije“.

Marke	Wir empfehlen	geschützt.
als Bestes und Preiswürdigstes		
Die Regenmäntel		
Wagendecken (Plachen), Betteinlagen, Zeltstoffe		
der k. k. pr. Fabrik		
von M. J. Elsinger & Söhne		
in Wien, Neubau, Zollergasse 2,		
Lieferanten des k. und k. Kriegsministeriums, Sr. Maj. Kriegsmarine, vieler Humanitätsanstalten etc. etc.		

(186—129)

Izdatelj in urednik Josip Jurčič.

trgovsko s knjigami in papirjem, pod Trnovo št. 2, zaloga vseh potrebščin za urade in kupčijo; založna navadnega, pismenega in zvezljivega pa- pira. Vse potrebščine za mejeve (inženje), si- kajne in risarje. Najnovejša v konfekciji za papir. Zapisovalne in opravilne knjige. Izdajajo se tudi monogrami na pismeni papir, visilne karte in pi- semske zavite.

(158—123)

Karel S. Till

Ad Exh.-Nr. 6677.

(410—2)

Razglas hranilnice ljubljanske.

Društvo kranjske hranilnice je sklenilo v občnem zboru 9. t. m. obrestno mero uloženega denarja od 1. julija 1879 naprej

od 5⁰/₀ na 4¹/₂⁰/₀

znižati.

Ta sklep se naznanja z ozirom na § 8 pravil. V Ljubljani, dné 10. decembra 1878.

Ravnateljstvo kranjske hranilnice.

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvrstno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celej Evropi, zadele so tudi Švico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največša fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane žepne ure so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega srebr- nega niklja, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade lahko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.

Proti povzetju, ali vpošiljavi male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico zastonj. Vse ure so natanko repasirane, ter garantujemo za vsako uro pet let.

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevze- mamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov žepnih ur od ponarejenega zlata, umetno in čudovito izrezljane, najfinejše regulovane, pri vsakej uri zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in glavni ključ; jeden komad le gl. 3.45.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 8.20.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za tre- notke in kristalnim ploščnatim steklom, natan- čno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinder- uhr) v težkih giljoširanih okrovih od srebr- nega niklja, s kristalnim ploščnatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden ko- mad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denar- nega urada, tekoče na 15 rubinih, elektro- galvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenotek regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 11.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odo- brenega od c. k. denarnega urada, pod naj- strožjim jamstvom na trenotek repasirane, s ko- lešjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje 35 gl. zdaj pa samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.

650 komadov stenskih ur v najfinejšem email- iranem okviru z zvonilom, repasirane, preje jeden komad gl. 6, zdaj le gl. 2.75.

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje gl. 12, zdaj le gl. 4.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhr) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, na- vijajo se vsakih osem dnij, fino na trenotek re- gulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olepša. Te ure stale so preje gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15. 75.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: Uhren-Ausverkauf

(368—8)

von

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenthurmstrasse Nro. 9.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.